

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

II. De Actibus, in Feriis sacris præceptis & prohibitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

cia & diocesi unius & aliquando plurium principalium Patronorum, juxta *Constitution. cit.* alique dies Festi, quos in diocesis suis observandos Episcopi præceperint; qui ab omnibus, Exemptis etiam Regularibus, servandi sunt, ex decreto S. Synodi Tridentinæ *Sess. 25. cap. 20. de Reformat.*

11. Enumeratas autem Festivitates indigendi lege, Usive inducendi causa & finis præcipuus ille fuit; ut fideles ab omni opere servili abstinentes, Orationi liberius vacarent; & suæ Creationis ac Redemptionis cæteraque beneficia Divina, Beatorum Cœlium vitam, virtutes ac merita, præsidium ac patrocinium devotè recolerent; eaque recolendo ad laudes & gratiarum actiones exhibendas DEO, spemque & fiduciam omnem in eo reponendam; ad Sanctorum invocationem imitationemque; ad terrenarum ac fluxarum rerum contemptum & cœlestium æternorumque bonorum desiderium studiūque excitarentur. Unde perpicuum est, quàm à Sacrarum Feriarum ac Festivitatū sine procul perversò hóc seculò Christianus populus aberret in provinciis: in quibus sacratis illarum diebus manè rei Divinæ, & quandoque soli Missæ Sacrificio ægrè assistens, Vespertinò Officiò & Precationibus insuper habitis, reliquum tempus omne inerti otio, aut istò peioribus conventiculis, compotationibus ac tripudiis in Catholicæ Religionis & ipsius Divini Numinis contemptum & animarum suarum perniciem absumit. Quare meritò tantæ corruptelæ indignitate permotus S. D. Urbanus VIII. *Constitutione cit.* Festivitatū, annuatim recurrentium, numerum providentiâ & autoritate Apostolicâ minuendum: & locorum Ordinarios; ne illæ ipsorum, populi importunitati indulgentium, facilitate iterum multiplicarentur, feriò

admonendos duxit; ut à novarum indictione studeant abstinere. Sed abusus hocce providentiæ Antistitum Ecclesiasticorum & Verbi Divini præconum Zeulo relinquimus.

ARTICULUS II.

De Actibus in Feriis
Sacris præceptis & prohibitis.

SUMMARIUM.

13. *Feriis his præcepta Auditio Missæ.*
14. *Prohibita sunt I. Opera Servilia.*
15. *II. Pacta & Conventiones præsertim publicæ.*
16. *III. His adjecta Juramenta.*
17. *IV. Exercitium Jurisdictionis contentiosa.*
18. *Non etiam Voluntaria.*
19. *Imò, causâ Necessitatis.*
20. *Aut Pietatis exigente, etiã Contentiosa exerceri potest.*
21. *Iisdem Pacta &c. solum prohibita;*
22. *Judicia verò etiam irritata sunt.*
23. *Etiã agitata coram Arbitro.*
24. *Valida est oblatio libelli:*
25. *Invalida inchoatio processûs contrahatarum,*
26. *Et citationis commissio in judicio:*
27. *Non etiam extra hoc facta, & citationis insinuatio merè privata.*
28. *Irrita etiam est citatio ad diem certò feriatum:*
29. *Non etiam facta ad diem, ut feriatum sit, indifferentem in loco judicij.*
30. *Invalidum est testium juramentum,*
31. *Cum examine & depositionibus.*
32. *Sententia censurarum subsistunt:*
33. *Nisi cum strepitu & figura judicij proferantur.*
34. *Appel-*

34. Appellationis prosecutio nulla:
 35. Interpositio valida est.
 36. Executio interdicta,
 37. Et, si potest, revocanda est.

13. **F**erias Sacras legitime indictas indu-
 ctasque observandi præceptum
 partim Affirmativum, partim Ne-
 gativum est: quorum illò Chri-
 sti Fideles omnes Missam integram cum
 attentione audire tenentur, *can. Si quis 34.*
can. Omnes 6. & can. Missas 26. dist. 3. Con-
sec. Istò sive Negativò prohibentur.

14. Primò Opera servilia *c. Licet 3. ibi*
In his ab omni opere servili cessandum.
Servili, inquam: non à quocunque, ut
 in Veteri Testamento, omne opus in iis
 fieri prohibente, *Exodi, cap. 20. v. 10.*
 Operum autem Servilium, festivis diebus
 interdictorum, vocabulis intelligunt DD.
 quæ ferè commoditati corporis inservi-
 unt: & quia ignobiliora sunt, per servos
 regulariter exercentur: ut sunt agri cul-
 tura, fabrilis, aliarumque artium mecha-
 nicarum & opificiorum exercitium. Non
 etiam legere, scribere, docere, pingere &
 similia, propriè spectantia culturam ani-
 mi, instructionem & conversationem hu-
 manam: quæ, quòd libero homine di-
 gna sint, Liberalia vocantur, & Dominicis
 Festisque diebus licitè exercentur, *S.*
Thomas in 3. dist. 37. art. 5. q. 2. & 2. 2.
q. 122. art. 4. & cum eo cit. Suarez cap.
20. n. 1. cæteri que TT. passim. Imò,
 iis diebus etiam quædam opera ex natu-
 ra sua servilia, ut cibos coquere & simi-
 lia propter hominum necessitatem exer-
 cere, Jure vel consuetudine permittuntur,
 Laiman *Lib. 4. Tract. 7. cap. 2. n. 2.* Si-
 cut contra Jure quædam prohibentur, li-
 cet Servilia non sint. Ut sunt

15. Secundò Mercatus, *c. 1. quò nomi-*
 ne hòc textu venit emptio venditio, loca-
 tio & cæteri contractus, præsertim, qui

publicè & cum solemnitate aliqua ineun-
 tur: & nundinæ, tã hebdomadatim, quàm
 singulis annis semel iterumque, & alie
 quando sæpius, Principis concessione in
 civitatibus, oppidis & pagis solitæ cele-
 brari. Hodie tamen in multis contractus
 privati diebus Dominicis Festisque sine
 scrupulo ineuntur: in iisdemque, saltem
 post peractam in Parochiis rem Divinam,
 nundinæ ob maximam populi præsertim
 rustici communitatem celebrari solent
 ex consuetudine, hac in re, scientibus &
 cum facile possent, non contradicentibus
 Prælati Ecclesiasticis, contra sacros Can-
 ones invalescente, *citt. Suarez cap. 20.*
n. 2. & Azor cap. 27. q. 10.

Tertiò, Juramenta, *c. 1. cit. ibi.*
Nec Sacramenta: non solum judicialia,
 hæc enim judicii forensis generali prohibi-
 tione jam continentur: sed etiam extra-
 judicialia, quorum Religione diebus Fe-
 stis illicita & nomine mercatus compre-
 henla pacta & conventiones roborantur
citt. Suarez cap. 30. n. 17. & Palao p. 7.
n. 3. nisi in actu, die Festo licito, v.g. in
solemni Doctorum inauguratione adhi-
beantur; in talibus enim, ut iidem mo-
nent, locus est Regulæ Accessorium 4.
in 6. vel alia etiam juramenta extrajudi-
cialia diebus, ob honorem Dei & Sancto-
rum venerationem feriat, ut ferè hodie,
permittat consuetudo. Laiman cit. c. 2.
in fine.

Quartò & præcipuè Placitum, *c. 1. 1.*
cit. sive judicium Forense, can. Placitum
15. q. 4. & omnis strepitus Judicialis, c.
fin. cit. ut diebus feriat, prohibitus sit
 Processus, tam Civilis, quàm Criminalis,
 & jurisdictionis contentiosæ actus, qui
 cum strepitu judiciali exercentur: cujus-
 modi actus iisdem, & prophanis etiam
 feriis, Jure quoque Civill interdicti sunt,
l. 1. l. Si feriat cit. ff. l. Ut in die 2. l.
Omnes 3. & 7. C. hæc Rubr.

18. Dixi, *Contentiosæ*; quia Voluntaria jurisdictionis actus: ut sunt emancipatio & adoptio liberorum, fervorum manumissio, datio, excusatio & amotio tutorum, alimentorum petitio & constitutio, concessio veniæ ætatis, *l. Eadem 2. ff. l. ut in die cit. l. Actus 8. C. ibid.* electio Magistratum & officialium, privilegiorum, Indulgentiarum & dispensationum concessio, absolutio censurarum hisque similes actus alii; quod judiciale strepitum non exposcant, feriatur etiam Sacrarum diebus licitè exercentur, arg. *ll. cit. Sylvester V. Dominica, q. 3. n. 5. cit. Suarez n. 11. & Laiman n. 7. V. Secundò.*

19. Quin *Contentiosæ* etiam jurisdictionis actus duobus, *Necessitatis & Pietatis*, casibus permittuntur, *c. fin. cit.* Et ex priori quidem sive necessitatis, aut etiam utilitatis, tam privatæ, quàm publicæ, causa diebus Festis expediri in judicio possunt, quæ propter spiritualis vel temporalis damni periculum exigunt celeritatem: veluti, si res vel actio tempore vel morte peritura, *c. fin. V. Verùm, de Judic. l. 1. §. 2. ff. hinc & l. Solet cit.* si debitor suspectus esset de fuga, dilapidatione, vel deterioratione rei, super qua est conveniendus: si partes litigantes non feriatas, ut plerumque pauperes & rustici homines, sine notabili incommodo non comparere, & causa inter eos controversa feriatas diebus decidi facile possit, *Navarrus Manual. cap. 13. n. 13. Suarez cap. 30. n. 18. & Laiman n. 7. V. Contra:* si delinquentem propter criminis atrocitatem ad exemplum ac terrorem aliorum in magno populi affluentis concursu plecti, publice interesset: ob quam causam in Italia Hæretici, & alibi latrones, aliique facinorosi homines condemnari & ultimò supplicio affici diebus Festis solent, arg. *l. Provinciarum 10. junctâ Glosâ, V. Latronum, C. hinc, Suarez cap. cit. n. 19. &*

Fagnanus *in c. fin. cit. n. 13.* Ex posteriori autem, sive Pietatis causa, iisdem diebus expediri possunt causæ pupillorum, viduarum, incarceratarum, aliarumque miserabilium personarum, *c. fin. cit.* & quæ pertinent ad pacem atque concordiam reducendam & firmandam, *can. Decrevit 17. ibi, Nisi de concordia & pacificatione, 22. q. 5. Hostienl. in c. fin. cit. num. 14. & 19.*

Extra hos autem casus diebus feriatas exerciti actus judiciales, an, sicut illiciti, sic etiam invalidi de Jure sint, dubium & dubitandi ratio est; quòd iis celebrati contractus, aliique actus extrajudiciales, prohibiti, irriti tamen non sint. Verùm, quia Jura de actibus extrajudicialibus agentia prohibitionis terminos non egrediuntur ut *in c. fin. cit.* Panormit. *n. 9.* observat; contra feriis Sacris exercitatus actus judiciales disertè irritant, *c. fin. & l. Omnes 7. cit.* infirmum est; quòd à paritate ducitur argumentum, Neque hujusmodi actus validos reddet ab utraque parte facta renuntiatio feriarum Sacrarum; quia istarum juri renuntiari non posse, decisum *c. fin. cit.* ibi, *ll. consentientibus etiam partibus nec processus habitus teneat, nec sententia, quam contingit diebus hujusmodi, Dominicis Festisque, promulgari.* Ratio est; quia principaliter introductæ sunt, non tam ob favorem partium litigantium, quàm ob honorem Dei & Sanctorum; ut proinde in iis locus sit arg. *c. Si diligenti 12. de Foro compet. & l. Jus publicum 30. ff. de Paliis.* Quæ ratio, quia etiam pro feriis extraordinariis sive repentinis, ob reverentiam & honorem Principis, vel aliam causam publicam indici solitis, militat, etiam his renuntiari partium consensu non posse, ex ea & *l. Omnes 7. cit.* cum Speculat. *Tit. de Feriis §. ult. pr.* rectè delimit Fagnanus *in c. fin. cit. n. 8.* Aliter

liter res se habet cum feriis propter utilitatem aut necessitatem hominum principaliter introductis, v.g. tempore messis aut vindemiæ; his enim partium consensu renuntiari posse, *c. fin. cit.* & si partes die, in citatione sibi præfixa, comparentes non opponant, tacite renuntiatum censerit, *l. 1. §. 1. ff. hæc Rubr.* clarè habetur & cum eodem Speculat. §. *cit. n. 1. & 3.* idem Interpretes tradit *n. 9.*

23. Eadem, quæ coram Judice, tam ordinario, quàm delegato etiam, coram Arbitro, sive Juris, sive Compromissarius sit, agitati iudicii ratio est, per *l. Omnes 7. cit.* Verba, *Ut neque apud ipsos arbitros, vel à iudicibus flagitatos, vel sponte electos ulla sit cognitio iurgiorum;* quia huiusmodi arbitri instar iudicis cum causæ cognitione, & servato ordine iudiciorum procedunt, Panormit. *in c. fin. cit. n. 15. cit.* Suarez *cap. 30. n. 15.* & Fagnanus *n. 10.* Alia ratio est Arbitratoris; hic enim, cum non iudicet, sed tantum amicabiliter componat, pacem & concordiam inter partes finiendò, arbitramentum licite proferet diebus etiam feriatis, *arg. l. fin. ibi, Pacta conferant, transactiones loquantur C. Rubr. cit. & cit. can. Decrevit. 17. ibi, Nisi de concordia & pacificatione, cit.* Suarez *n. 16.* & Fagnanus *n. 10.* Hactenus de iudiciali processu generatim.

In specie autem, an diebus feriatis exerciti valeant, de variis actibus ad illum pertinentibus dubium & controversia est inter DD.

24. Primò enim dubitatur de Libelli oblatione: quæ, an die feriato fieri ab actore queat iudici, dubitandi ratio est; quòd ab isto ejusmodi die fieri nequeat parti, ut cum Glossatore, Bartol. *in l. Miles n. ff. ad L. Jul. de Adult. V. Sexaginta,* tradit Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 27.* Sed, ut iste probè advertit, inter hanc

& illam Libelli oblationem latum est discrimen; cum oblatio Libelli parti, ab ea aliquid petendò facta à iudice, actus sit judicialis, & præsupponat, aut saltem fiat cum citatione, à cuius commissione iudicium latius acceptum inchoatur; atque idcirco, sicut citationis commissio, sic etiam Libelli cum illa mandata, aut aliàs à iudice, pro tribunali sedente, parti facta oblatio irrita sit, ut mox statuatur. Contrà Libelli oblatio, ab actore facta iudici, actus judicialis non est; cum non, ut ea, quæ fit parti, præsupponat, sed antecedit citationem, à cuius commissione contentiosæ jurisdictionis exercitium à iudice inchoatur. Quare Libelli oblationem, quocumque etiam feriato die ab actore factam iudici, subsistere, cum Glossa *fin. in c. fin. de iudicis*, Bartolo *in l. Miles cit.* Speculat. *Tit. de Feriis §. Sequitur num. 2.* & Tuscho *Prædic. V. Feriæ, concl. 100.* rectè docet Pirrhing *cit. n. 27.*

Secundò, de Citatione, feriato die ad diem non feriatum facta, Non quidem in causis, quæ diebus festis expediri de Jure possunt; in his enim citationem ad diem feriatum permissam, non est, qui inficietur. Sed in aliis, in quibus citationem, ad quemcunque diem fiat, irritam aliqui absolute pronuntiant. Alii melius inter tres actus, mandatum, sive commissionem iudicis de reo ad iudicium vocando, hujus mandati executionem, sive citationis insinuationem reo factam, & istius vi factam Processus inchoationem statuunt discrimen.

Et, postremam quidem hanc irritam esse, omnes facile concedunt; quòd iudicis cognitionem & iudicalem strepitum involvat: sitque actus judicialis, clarè prohibitus *cit. c. fin. & l. fin. verbis, Sit ille dies à cognitionibus alienus.*

Idem ob eandem rationem & textus plerorumque DD, sensus est de primo si-

ve Man-

ve Mandato iudicis, quando hoc committitur ab eo, sedente pro tribunali, ut in *c. fin. cit.* notant Bellamera n. 10. & Fagnanus n. 25. Si vero, ut frequenter solet, citationis commissio extra iudicium fiat, eam validam, multorum DD. auctoritate, locorum consuetudine & Rotæ etiam Romanæ observantiâ allegatâ, censent iidem Bellam. l. cit. Fagnan. n. 49. & Gaill. Lib. 1. *Observat.* 53. n. 5. quod huiusmodi mandatam sive commissio ex se non sit actus judicialis; cum sine causæ cognitione ac strepitu extra iudicium & domi fieri possit. Contrarium tamen cum *cit.* Panormit. n. 20. & Suarez *cap. 30. n. 4.* non improbabiler detendit Pirrhing *ad hanc Rubric.* n. 28.

27. Alteram autem sive mandatâ citationis Executionem, factam die feriato, invalidam, cum *cit.* Panorm. Suarez n. 5. & alius DD. satis probabiliter existimant Fagnanus n. 53. & Palao p. 7. n. 1. cum propter l. *fin. cit.* Verba, *Praconis horrida vox silescat*: tum; quod ejus executio citati animum deliberandi, & de citationis causa cogitandi sollicitudine inquietet & abstrahat à devotione. Sed hæc ratio firma non est; cum etiam militet contra citationem pridianam, sollicitudinis & inquietudinis, quam affert, partem magnam in dies feriatos sequentes refundentem. Unde eâ nihil moti alii, licet citationem realem, per manus iniectionem rei que apprehensionem & per publicam proclamationem die feriato factam, non valere, facillè concedant: ejus tamen, per nuntium aut literas insinuatâ, executionem validam censent, ex ratione; quod hæc nudum factum sive ministerium, & non judicialis aut contentiosæ jurisdictionis sit actus; cum sine causæ cognitione ac strepitu exerceatur, & fieri queat extra citantis territorium, imò in ipsa Ecclesia, c. *Cum parati* 19. de *Appell.*

in quorum locorum priori contentiosæ jurisdictionis, c. *fin. de Constit.* in 6. § 1. *fin. ff. de Jurisdic.* in posteriori actus judiciales, saltem Seculares, exerceri non possunt, c. *Decet* 2. de *Immunit.* in 6. Haunold. *Tom. 5. de J. & J. Tract.* 3. n. 230. & Pirrhing. l. *cit.* n. 29.

Tertio, de eadem Citatione, factâ die 28. non-feriato ad feriatum. De cujus valore variè sentiunt DD. Mihi placet distinctio à *cit.* Panormit. n. 21. & 22. tradita, & à Gaill. l. *cit.* n. 2. Perez in *C. hæc Rubric.* n. 9. Haunold. *Tract. cit.* n. 225. & aliis recepta; vel enim quis citatur; ut die, qui indubitatè scitur esse feriatum, vg. die Dominica, vel Nativitatis B. V. Mariæ, aut S. Joannis Baptistæ: vel, ut die, ex se, ut sit feriatum, vel non sit, indifferente, vg. vigesimo alicujus mensis compareat? Si prius, citatio expressè contra Jus & nulla est; ut citatus neque sequenti die comparere teneatur. Si posterius, & dies eò annò feriatum sit, citatio subsistet & obligabit ad comparendum sequenti non-feriato die; quia in huiusmodi citatione ex intentione iudicis virtualiter continentur duo præcepta conditionata. Unum de comparendo die mensis vigesimo, si feriatum non sit. Alterum de comparendo die proximo non-feriato, sive Juridico, si, qui in citatione expressus est, sit feriatum; cujusmodi intentionem in iudice rectè præsumi, *cit.* Haunoldus desumit ex eo; quod cautè iudices, clausulâ citationibus insertâ, reos admonere soleant; ut, si expressa dies feriatum sit, compareant die proxima non-feriata.

At, cujus, inquit, loci ferie attendendæ sunt, quando in iis iudicis, actoris & rei domicilia discrepant? Iudicii locum attendendum, cum *cit.* Panormit. n. 23. & Speculat. *Tit. de Feriis* §. 1. *in fine*, docet Vallent. *ad hanc Rubric.* n. 23.

cum; quod regulariter, quando agitur de Ordinatione iudicii, non domicili, litigantium, sed fori sive loci, in quo iudicium exercetur, consuetudo soleat attendi: tum verò; quod, si attendenda esset consuetudo aliorum, qui in iudicio interveniunt, sæpè iudicia perturbarentur, & nimium protraherentur.

30. Quartò, de Examine & Depositionibus testium die feriato peractis. Convenit inter DD. huiusmodi die invalidè exigi & præstari à testibus iuramentum, sive causa spiritualis sit, sive temporalis; quia est actus judicialis, expressè & generaliter prohibitus. *c. 1. cit.* Testium autem examinationem depositionesque illicitas quidem, sed tamen validas esse, vult Panormit. *in c. cit. num. 9.* partim; quod retrotrahantur ad diem non-feriatum, quò præstitum est iuramentum: partim verò; quod, prout à iuramento distinguuntur, non sint actus judiciales; cum non necessariò per ipsum iudicem, & locò privato fieri possint. Sed veriùs, utrumque hunc actum esse invalidum, cum Ant. de Butrio *in c. cit.* defendunt *cit.* Suarez *cap. 30. n. 6. & 7.* & Fagundez *cit. cap. 3. n. 3.* Ratio est; quia ex una, sacri Canones & leges *Litigantes à controversiis conquisceve* permittunt: & contra iudices à *Cognitionibus*, cuiusmodi testium examinatio & attestacionum receptio vel maximè est: & *ab Admonitionibus*; ac proinde multo magis à testium coactionibus abstinere, & *Lites ac Processus, strepitumque judiciale* conquisceve, expressè jubent *c. 1. fin. cit.* ex altera verò parte, omnes actus, ad iudicium pertinentes, qui iis diebus prohibentur, etiam irritantur *c. 1. cit.* Accedit; quòd per examen & depositiones testium actus judicialis, per iuramentum inchoatus, continuetur, & firmetur processus; qui, ut dicitur, die festo factus *c. fin. cit.* irritatur.

Quintò, de Sententiis excommunicationis, suspensionis & interdicti; quas, perinde ut alias Sententiis judiciales, die festo invalidè promulgari, existimat Ant. de Butrio *l. cit.* per motus textu *l. fin. cit.* omnem iudicis vocem his, sive feriatis diebus, filere iubente. Sed melius huiusmodi sententiis pro licitis & validis cum *cit.* Panormit. *num. 16.* habent *cit.* Suarez *cap. 30. n. 10.* & Laiman *cap. 2. n. 7. in fine.* Ratio est; quia non exigunt strepitum iudiciale; & potius præcepta quædam, & sanctionum Canonicarum declarationes, quam propriè dictæ sententiæ sunt: neque poenam ad vindictam publicam, sed ad bonum animæ & rei contumacis emendationem ordinatam, infligunt, *c. 1. de Sent. excom. in 6.* Unde in contrarium allegatus textus exaudiendus est de voce iudicis, non corrigendò mendantis atque ad obedientiam reducentis, sed vindicantis & cum strepitu procedentis: sicut fieret, si iudex sententiam excommunicationis, vocatis partibus, & præmissâ judiciali causæ cognitione, infligeret. Quò modò eam illicitè & invalidè infligi, censet laudatus Pirrhing. *n. 22.*

Sextò, de Appellatione: quam in feriis, præsertim Sacris, invalidè interponi, vult Zoelsius *ad hanc Rubric. num. 18.* eamque Sententiam, extra calum necessitatis, in praxi suadet Suarez *cap. cit. num. 13.* Juri etiam conformem esse, delimitur ex *l. 1. C. hanc Rubr.* quæ, sicut cæteræ, sic etiam provocacionum sive appellationum causæ diebus feriatis pertractari discretè prohibentur. Ratio est partim; quòd appellatio sit pars processus, pertinetque ad strepitum iudicalem; cum jurisdictionem in iudice à quo suspendat, & firmet in eo, ad quem ejus interpositione provocatur; partim verò; quòd, cum interponitur, iudicis sit cognoscere, an legitima vel

tima vel frivola & frustratoria sit: quæ cognitio utique die festo prohibita est.

35. Nihilominus, eam hujusmodi die validè interponi, in *c. fm. cit.* cum Glossa *V. Quibus*, Panormit. *n. 13.* & Felino *n. 5.* defendunt laudati Fagnanus *n. 21.* & Pirrhing *n. 33. arg. l. 1. cit.* cujus Imperiali rescripto, cum, sicut provocationis causarum pertractatio à feriis removeretur, sic illius temporum cursus adstruatur; ne feriat dies appellationis fatale tempus omnino absumant, ejus saltem interpositionem non excludent. Ratio est; quia ejus interpositio ferè, ut in prima instantia, citationem præcedens libelli oblatio, judicialis & contentiosæ jurisdictionis actus non est; cum, sicut illa, non à judice aut justitiæ ministris, sed à parte & sine strepitu fiat: per eamque à judice recedatur: & si actus judicialis esset, tamen permisa videatur; quod pertineat ad sui defensionem, reo Jure Naturali & quovis tempore permittam.

Neque aliud evincunt in contrarium allatæ rationes; quia imprimis illa etiam judicis cognitio concessa videtur ob favorem rei: cui Jure Naturali concessam sui defensionem adimere aut restringere sacri canones & leges non intenderunt. Deinde; quia, licet cognitio illa Jure pro-

hibita sit, non tamen hoc ipso etiam prohibita & irritata est ipsa rei gravati provocatio ad superiorem: & licet hæc pertineat ad processum, non tamen est illius pars, quæ fit cum strepitu & imbibit judicis auctoritatem: sicut hanc & illum includit pertractatio causæ appellationis.

Septimò demum de Executione: 36. quam, cujuscunque sententiæ sit, die Festo validè fieri, existimat *cit.* Panormit. *n. 13.* Et in *c. fm. de Judiciis n. 22.* quod executio non sit actus judicialis; cum, latâ sententiâ, judex functus sit officio suo, *l. Judex 55. ff. de Re judic.* & executio pertineat ad ministros. Sed melius Felinus in *c. fm. cit. n. 13.* & Suarez *cap. cit. n. 12.* eam die Festo factam irritam: & si factum patiatur, revocandam, docent propter *l. fm. cit.* Verba, *Ut à cunctis executionibus excusetur.* Ratio est; quod executio sententiæ sit processus complementum: sæpe fiat cum strepitu, & plerumque etiam majorem populi perturbationem & distractionem afferre soleat, quàm ullus actus judicialis. Propter quam causam die Festo reum, extra casum necessitatis, neque capi, neque incarcerari posse, ex communi aliorum sensu docet Farinac. *Prax. Criminal. q. 27. n. 106.* 37.

TITVLVS X. De Ordine Cognitionum.

SUMMARIUM.

1. In iudicium sæpe veniunt plures quæ-
siones:
2. Ex quibus Preparatoria,
3. Et Prejudiciales alia præmittuntur.
4. Declaratur id variis exemplis.
5. Causa etiam major minori,
6. Et

Y 3

6. Et